

KOIDUKULD

E. J. ...

SISUKORD:

- J. Rumm:* Kodutütre annetus Vabariigi Presidendile.
A. Jaakson: Pühendus Tallinna Ringkonna kodutütardele.
J. Vellerind: Igaüks on oma õnne sepp
J. Maismaa: Tervitus kodutütardele.
R. Lints: Tervitus kodutütardele.
L. Vahtramäe: Miina Härmale 75. sünnipäevaks.
L. Nukk: Kutse kevadele.
M. Aunapuu: Mõtteid ühest suurest naisest.
L. Tiikma: Esimene päev suvikodus.
S. Rebane: Üks nädal suvikodus.
V. Voiman: Meie suvikodu suurpäev.
L. Vildt ja V. Voiman: Suvikodu ilusaime päev.
A. Virkoja: Suvikodu pesamunast.
V. Tamberg: Kangakudumisest suvikodus.
S. Rebane: Kahest lõpupäevast Rannamõisa suvikodus.
S. Rebane: Laul suvikodust.
I. Lints: „Tähe“ ja „Edu“ salga kingad läigivad.
J. Kirsipuu: „Orava“ salk tegutseb.
E. Kariste: Võileibu valmistamas.
V. Nukka: Ühest suvisest päevast kodutütarde suvikodus Võsul.
S. Paesüld: Munamäel.
H. Kontro: Võrus lõkkeõhtul.
J. Rebane: Öine häire Poola laagris.
J. Ollik-Andevet: Hele unistus.
Ülevaade kodutütarde Tallinna Ringkonna tegevusest.
Ristsõna mõistatusi.

KOIDUKULD

Kodutütre annetus Eesti Vabariigi Presidendile Konstantin Pätsile.

*Kirju kimbu kannikesi
Toon ma Sulle sooviga,
Et veel kaua Sinu käsi
Juhiks vaba kodumaad.*

*Ei ma muud Sull' anda jõua
Hoole, armastuse eest...
Ega Sa ka palju nõua
Väikse Eesti tütre käest.*

*J u t a R u m m,
Prantsuse Lütseumi rühma kodutütar (9-aastane).*

Armsad kodutütred, nii nagu teie erinete omavahel vanuse, kasvu ja välimuse järgi, nii on erinevad ka teie kodud: neid on kitsaid ja ruumikaid, jõukaid ja kehvi.

On aga üks kodu, mis jagab soojust ja valgust, hoolt ja kaitset teile kõigile ühteväisi. See kodu on — meie isamaa!

Seepärast ootab isamaa kõigilt oma lastelt ühesugust suurt armastust. Mida tugevamini isamaad armastatakse, seda kaunimaks koduks ta muutub oma lastele, seda enam suudab tema omalt poolt jagada soojust, hoolt ja kaitset.

Isamaad armastate teie kõige paremini sellega, kui püüate olla ausad, töökad, kuulekad, tublid ja hääd!

Tallinnas, 9. märtsil 1939. a.

*A. J a a k s o n,
Haridusminister.*

Ei keegi kahtle vist vanasõna „Igaüks on oma õnne sepp“ õigemõttelisuses. Selle õnne mõistmises ja sepitsemises on aga küllaltki lahkharvamisi. Õnne sepitstust tuleb alata enda juures, hoides ja tõstes oma isiku väärtust. Edaspidine õnne hind seisab aga kodu ja kodumaa ülesannete pühaks pidamises. Eks kodutütred olegi valinud endale sellise tõelise õnne rajamise tee.

7. III. 39.

*J. Vellerind,
HM Noorsoo ja Vabahariduse
Osakonna Direktor.*

*HM Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna Direktor
kol.-ltn. J. VELLERIND.*

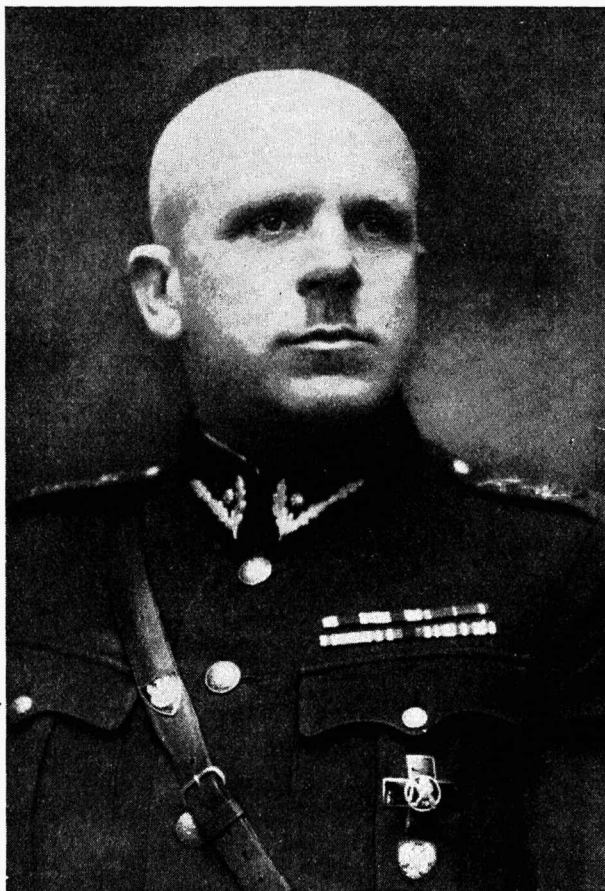
HM Nõunik J. MAISMAA.

Armsad kodutütred! Tundke rõõmu noorusest, Teie elukevadest! Arenege, kasvage, kosuge; koguge teadmisi ja omandage oskusi ja võimeid, mida vajate oma isikliku elu kujundamisel ja oma kodu, oma rahva ja oma riigi teenimisel.

Olgu organisatsioon, kuhu kuulute, Teile abiks Teie tuleviku sihtide saavutamisel!

J. MAISMAA.

Tallinnas, 30. märtsil 1939.

Teid, kodutütred, tervitan ja õnnitlen teie loominguilise töö puhul. Olete kirjutanud ja kogunud palju, et moodustada tervikut — oma ajakirja. Sirgudes eesti naisteks jätkake loomist ja kogumist, sest Eesti kodu vajab loovaid inimesi. Selleks jõudu ja edu!

*R. Lints,
Kolonelleitnant,
Tallinna Maleva Pealik.*

Miina Härma koduses ümbruses.

Miina Härmale 75. sünnipäevaks.

*Ma õnne täna soovin Sulle,
Me kaunimate helinate looja.
Sa palju oled andnud meie kodumaale,
Sa helidega kaunistasid meie koja.*

*Sull' osaks saagu kõik, mis hea ja armas,
Mis südame ja meele rõõmsaks teeb.
Ja rõõmuingel oma hella, pehme käega
Veel silitagu Sinu hõbehalli pääd.*

*Sa päiksesüras ela aastaid palju,
Su ümber hõbedased helid hõljugu.
Ja lauludes Su kuldne kuju
Meil jäädvalt säravana püsigu.*

*L. V a h t r a m ä e,
Riikliku Kolledži rühma kodutütar (10-aastane).*

KEVAD.

E. Lenderi gümnaasiumi rühma linoollõige.

Kutse kevadele.

Kevad, lapsed ootavad sind,
tule, tule siis ruttu,
päästa põldude lumine pind,
vesta meil soojusest juttu!

Fulles too kaasa lindegi häid
laiade merede takka.
Kauaks nad juba ära jäid,
eks neil igav seal hakka!

Tule kevad, ootame sind,
kogu me laste pere!
Päästa mulla külmunud pind.
Tule, sull' ütleme „tere“!

Lille Nukk,
21. algkooli rühma kodutütar (10-aastane).

Mõtteid ühest suurest naisest.

Rootslane Axel Munthe ütleb oma „San Michele raamatus“, et ta ei pea naist vähem arukaks kui meest, koguni arukamaks, kuid tema aru olevat teist liiki. Munthe eitab, nagu oleks naisel sajandite jooksul vähem arenemisvõimalusi olnud kui mehel. Sellest hoolimata

dest. Milline surematu rõõm ja milline surematu kurbus ei kõla neis Hellase randade sireenilaules! Võluv Sappho, kas kuulen veel iganes su häält? Kes teab, võib-olla laulad sa veel mõnes tundmatus antoloogialõikes Herculanum'i laava all!“

Anna Haava.

et naised juba 17. sajandil arstiteadusega tegelnud, polevat nad sel alal midagi tähelepanuväärivat saavutanud. Samuti maalikunstis ja muusikas. Ent on siiski ala, mida naised on valitsenud ja praegugi valitsevad. Munthe ütleb:

„Kuid ma ei unusta, et kõigi aegade suurim luuletaja oli naine. Lillepärjast selle võluri laubalt on säilinud veel mõned roosilehed, lõhnates igavesest keva-

Nimekaid naisi on viimase saja aasta jooksul meilgi küllalt sündinud. Muidugi ka Sappho'sid. Lydia Koidula, Anna Haava, Marie Under — igale meist ütlevad need nimed midagi.

Tänaseks kõnealuseks ärgem valigem siiski ei tulihingelist kirjaneitsit ega spontaanselt elurõõmust tuttavat Marie Underit, vaid vaadeldgem sügavhingelist armulaulikut — Anna Haavat! Tema

ei meenuta meile lõhnavaid roose ega igavest kevadet imesinise Vahemere ääres; tema juures mõtleme pigem põhjamaiseile lumistunud metsile ja tähis-säravaile kuuvalgeile öile. Karge ja üllas — see on meie Sappho!

Huvitav on jälgida Anna Haava luule sisulist sõltuvust sündmusist tema elus. Armastuselement — tema laulude parimini tuntud ja käsitletud teema — hakkab avalduma juba esimese kogu lehekülgedel vargsel ja ujedal viisil. Aegamööda süveneb see tunne, muutub ikka võimsamaks ja lauliku kogu olemust valdavamaks. Temas pole küll midagi kirglikkusest, mis nii sageli esineb Marie Underi armastuslaules, kuid tundub, et see puhas ja ehtne kõindumus on sügavamgi.

Siis tuleb aga mure — armastatu haigestub. Luuletajanna aimab, et ta oma kõige armsamast loobuma peab, sest, „see pole siit-maailma ilu, mis paistab sinu silmadest“; ta sooviks meelsamini ise surra ja olla kaitseingel temale, ent see soov ei täitu...

Armsama surma järele algab meeletehede ja ahastus — nii paljud juba on laulikneiu oma armsaist kaotama pidanud — talle jääb vaid kannatada ja hiiüida oma Jumala poole. Ja suur Jumal aitab teda. Kaob piin hingest ning Anna Haava võib laulda, et ta „südames on pühapäev, on vaikne rõõm ja rahu.“

Sellest suurest heitlusest väljununa säilitab Anna Haava oma usu inimesisse, elusse ja armastusse, kõigesse heasse ja puhtasse. Ta tunneb, et tema kohuseks on olla suurem kui ta saatus. Tuleb pühenduda teisile ülesandeile kui oma isiklik õnn:

„Las õitseda liiliad haul,
Kus puhkab su nooruse õnn;
Su isamaa kaunis ja kallis
Nüüd sinu armastus on.“

Anna Haava soovibki oma kodumaale õnne ja õnnistust. Kaugel võõrsil viibides tunneb ta, et tükike leiba kodumaal on parem igast rikkusest mujal. Tagasi Eestis olles pilkab ta neid, kes oma kehva isamaad häbenevad, või kes aina oma „suuris mõtteis“ takerduvad, suutmata teha midagi reaalselt kodumaa heaks. Ja ta virgutab eestlasi vabastama põha kodupinda.

Nüüd kohtame Anna Haava loomingu luuletusi, kus ta peene huumoriga naeratab maailma ja inimeste üle. On ka kibestumisi, kui seltskond laseb luuletajal kannatada puudust ja nälga, oma mugavas rahulolemises ja soojades tubades vaid nautides seda, mis südameverega kirjutatud on. Kuid üle kõige tunneme siiski, et noorest arglikust kevadest on saanud mahedalt naeratav, kõikemõistev ja andestav sügis, kellele vahel ilmub veel kaunis mälestus armastusest, mis oli kui muinasjutt.

„Õnnistatud olgu valu,“ ütleb poetess nüüd. Ja seda valu õnnistama peame meiegi. On kerge olla hea, kui oled õnnelik. Ent jääda ka valudes suureks... selleks on vaja üllast hinge.

Võib-olla kui Anna Haava elus poleks olnud niisugust katsumust, temast oleks saanud tavaline argipäeva-inimene, kes oleks elanud vaid oma isiklikele huvele. See puhasustuli on aga kristalliseerinud tema hinge ja inspireerinud unustamatuid — ütleksin: surematuid — luuletusi. Tema õnnetus on olnud meile õnneks. Ja kas vahest omaenese õnne ohverdamine kunstile ja kaasinimesile polegi luuletajate valus, kuid ülev saatus?

Seepärast õnnistagem nii armastust kui valu! Nemad mõlemad on andnud meile meie kalli Anna Haava.

M. Aunapuu,
Kommertsikooli rühma kodu-
tütar (16-aastane).

Kodutütarde Tallinna Ringkonna suvikodu Rannamõisas 1938.

Esimene päev suvikodus.

Kogunesime suvikodusse sõiduks kõik Vene turule. Sõitsime Rannamõisa kella 9-se omnibusega. Rannamõisas, 2. Meretee omnibusepeatuse juurde olid meile vastu tulnud prl. Kass ja prl. Nigol. Sealt tulime koos suvikodusse. Ühes vanematega tulime üldruumi, kus anti meile seletusi ruumide kohta. Siis paigutati meid oma tubadesse. Saime ruttu üksteisega sõbraks. Kõigil oli tuju hea. Korraldades tube ja voodideid möödus aeg kiiresti. Peagi jõudis kätte lõuna. Vanemad lõunatasid ühes, kodutütred teises ruumis. Pärast lõunat puhkasime veidi ja siis läksime lippu heiskama. Kui lipp oli heisatud, suundusime randa ja mujale rannaligidatesse kohtadesse tutvunema ümb-
rusega.

Kui tagasi tulime, oli meie hea tädi pr. Königsberg juba selle eest hoolit-
senud, et laual oli kakao ja kooke.

Koogid olid meile kingitud pr. Jeetsi poolt. Saime veel kingituseks karbi kompvekke NIKK Ida jaoskonna esi-
naiselt pr. Mündilt. Pärast einet lu-
bati meil mängida, aga ainult suvi-
kodu piires, mis on aiaga piiratud.
Mängisime rahvastepalli. Mõned män-
gisid üldruumis tubaseid mängu. Aeg
veeres ja kella väike osut ligines varsti
kaheksale. Kell kaheksa oli meil õh-
tusõök. Pärast õhtusööki oli meil veel
natuke vaba aega. Kell 21.30 anti
märku minna tubadesse ja kell 22.00
pidi valitsema vaikus. Vaikus aga ei
taltnud kuidagi ennast maksma pan-
na. Jutt ja maer kestsid ühes toas
edasi. Siis tuli toa uksele mingi kogu
ja teatas, et kes veel mürab, viiakse te-
ma voodisse ja see „kogu“ tuleb mü-
raja voodisse. See „kogu“ oli üks
meie juhtidest. Teisel päeval sai meie
tuba nimeks „Äikesetuba“ ja juhtide
toa uksele ilutses varsti silt „Kõu ja
Pilkker“. Üks tuba sai nimeks „Päi-

Istuvad pahemalt: 5. Suvikodu perenaine pr. R. Königsberg, 6. Tallinna Maleva pealiku aj. k. t. kol. J. Lepp, 7. Kodut. Tallinna Ringkonna vanem pr. H. Tekkel.

kesetuba“ ja alumise korra tuba „Väikeketetuba“.

Üldiselt jättis esimene päev suvikodus kõigile hea mulje. See oli lõbus ja huvitav. Tolle päevaga algas meie suvikodu tegevus.

Evi Viidas,

Nõmme rühma kodutütar
(8-aastane).

Laine Tiikma,

Kommertsikooli rühma kodutütar
(13-aastane).

Neil märgadel päevadel istusime toas ja valmistasime mitmesuguseid mänge, nagu reis ümber maailma, suusa-sõit jne. Ka mitmesuguseid käsitöid tegime, milledest on mõned praegugi pooleli. Siis ühel õhtul oli see närvevõistlus, nimelt kirjanditevõistlus. Esimese auhinna sai „Äikesetuba“, kes juba on tuntud kangeima mürtsutoana. Muidugi ei löö mürtsu tuba, vaid selle elanikud. Kogu nädal on käimas tubadevaheline võistlus punktide peale tubade korrashoiu alal. Kõige rohkem väljavaateid esi-

Rannamõisa suvikodu.

Üks nädal suvikodus.

See nädal algas vihmase pühapäevaga. Vihm kestis kogu nädala, ainult reedel oli imekombel ilus ilm. See rikkalik vihm tuli arvatavasti sellest, et eelmisel laupäeval, 25. VI tegime aiatööd, kusjuures kukkus reha maha, pulgad ülespoole. See ennustab vanarahva tarkuse järele vihma. Kogu selle vihmanädala oli meil kasvatajaks prl. Hiion. Reedel sõitis ta Tallinna. Meie arvasime, et küllap prl. Hiion töögi meile vihma ja nüüd tulevad ilusad ilmad. Aga ei midagi, täna on laupäev ja vihma sajab ikka.

mesele kohale on jälle sellisamal Äikesetoal. Kes aga tõesti siis võidab, seda näeme ja kuuleme igal pühapäevahommikul, millal teatatakse võistluse tulemused. Seni on olnud võistluse tulemused järgmised: I nädala hindamine:

Esimene koht — Väikeketetuba.

Teine koht — Äikesetuba.

Kolmas koht — Päikesetuba.

II nädalal jäi võistlus ära suurte pühade tõttu (võidupüha, jaanipäev).

III nädala hindamine:

Esimene koht — Äikesetuba.

Teine koht — Väikestetuba.

Kolmas koht — Päikesetuba.

Nüüd pean lõpetama, sest reporterid pole rohkem teateid hankinud.

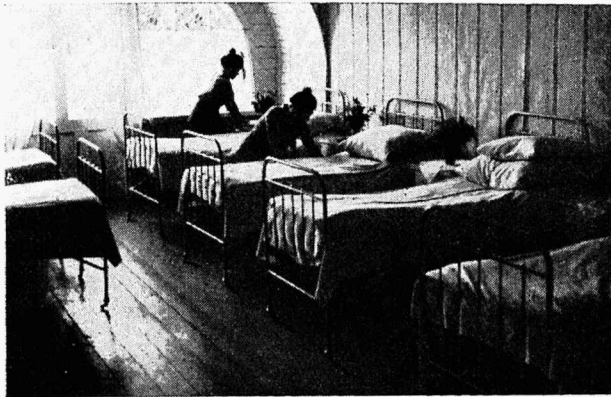
Salme Rebane,

Kommertskooli rühma kodutütar (13-aastane).

Meie suvikodu suurpäev.

20. juulil käisid meie suvikodus väliskülalised. Juba mitu päeva enne seda suurt sündmust asusime oma ruume

ise värvisin pesula lage. Aed oli meil ka hirmus prügine, kuid väiksemad seadsid selle peagi korda. Juba lõunasöögi ajal tulid meile esimesed külalised, kes aga kohe pärast meie suvikoduga tutvumist lahkusid. Arvatavasti olid nad soomlased. Võib-olla neil meie tubadest küll eriti hea mulje ei jäänud, sest meie toad olid pooleldi korrast ära. Pärast einetamist panime endile vormiriided selga ja moodustasime spaleeri aiavaravast kuni maja ukseni. Nii seistes ootasime külalisi umbes veerand tundi või rohkemgi.

Äikesetuba.

ja ümbrust korraldama. Esmaspäevast peale hakkasime iga päev 4 tundi töötama. Kaks suuremat tüdrukut punusid matte ja neli last aitasid prl. Nigolit pesula korrastamisel. Seinad löödi papiga üle ja pärast värviti. Sinna toodi ka riiul, kuhu igatüki pani oma seebi, hambapesemisekruusi ja pasta. Põrandale asetati lepaokstest matt. Kõige enam sagimist ja ärevust oli kesknädalal. Hommikul tehti viimased korraldused. Puhastati maja ümbrust ja ka ruume. Hommikupoolikul asetasiid töölised ka lipuvarda üles ja pärast lipugi. Pesula korrapidajad keetsid sooja vett ning siis algas taburettide ja öökappide kütürimine. Minu pinki pesi üks teine kodutütar, sest ma

Esimestena saabusid kolonel J. Lepp ja härra Sillapere ning varsti pärast neid meie peakülalised: Inglise skautide juht J. S. Wilson, Eesti skautide peavanem N. Kann, Haridusministeeriumi Noorteosakonna dir. J. Vellerind, Tallinna NK Malleva vanem A. Uesson ja teisi. Lühikesed tervitussõnad ütles külalistele Virve Hendrikson ning lilli andsid Öie Maripuu ja Silvia Tali. Lilled olid kinni seotud Eesti rahvusvärviliste paeltega. Kui külalised olid ruumidega tutvunud ja nimed kirjutanud külalisraamatusse, asusid nad kohvilauda, mille oli meile korraldanud Naiskodukaitse. Enne lahkumist vaatasid nad ka meie maja ümbrust, mis selleks ajaks juba ammu korrast oli.

Olgugi, et see päev oli kaunis elav, lõppes ta siiski halvasti. Teisipäeval tõi kolonel J. Lepp meile 6 võrkkiiget. Kolmapäeva õhtul hakkasid tüdrukud kiikuma ja kõige suurema hoo ajal maha hüppama. Kui juba paljud olid õnnelikult hüpanud, juhtus õnnetus. Äikesetoa elanik Edith Amor hüppas nii õnnetult, et murdis käevarreluu. Linnast helistati Punase Risti auto ja Edith toimetati Tallinna haiglasse. Meil kõigil oli temast kahju ja einel polnud kellelgi söögiisu. Mõned isegi nutsid. Veel hilja õhtul

„unustas kogemata“ pesemata silmad. Kui olime vormis, siis oli juba laud kaetud. Asusime kiiresti sööma, mille järele rivistusime maja ette, et alustada matka Keila-Joale. Vaadati üle meie jalanõud ja riietus ning leiti, et oleme matkaks kõlbulikud. Prl. Pulleritsi kätte andsime oma tagasisõiduraha, kuna pidime tagasi sõitma rongiga Väana jaamast Rannamõisa jaamani. Seal oli 3 km jalgsi meie suvikodusse. Kell 8 lahkusime kodust ja öelnud vamatädile „Head päeva“, asusime teele.

Teel Keila-Joale.

rääkisime sellest. Kurvad mõtted haibus viimaks asjaolu, et me järgmisel päeval pidime matkama Keila-Joale.

Valeria Voiman,

Kommertsikooli rühma kodutütar (14-aastane).

Suvikodu ilusaim päev.

Jõudis kätte 21. juuli hommik. Kui meie pereema oli meile öelnud traditsiooniliselt „Tere hommikut“, olime krapsti voodist väljas. Oli ju meil seekord erakordne päev. Nii mõnigi

Matkale minnes ei olnud me pakkideta, vaid tuli kanda ka 5 seljakotti ja ühte korvi. Seljakotte kandsid suuremad ja korvi väiksemad tüdrukud. Teel oli meil väga lõbus. Laulsime mitmesuguseid laule. Prl. Pullerits õpetas meile ka ühe soomekeelse laulu. Teed mööda minnes nautisime looduse ilu. Teeäärsetel karjamaadel nägime vasikaid ja teisi loomi. Umbes kella 10 ajal jõudsime Muraste lastekodu juurde. Seal avasime seljakotid ja võtsime toidu välja. Prl. Nigol valmistas võileibu ja -saiu. Tüdrukud tõid kaevust vett. Siis sõime võileibu, saiu, kotlette, mune ja jõime vett peale. Istudes jäid jalad

kangeks ja me ajasime nad puu najale püsti. Inge tegi sellest pildi. Kui me olime küllalt puhunud, hakkasime edasi liikuma. Helve ja teised väiksemad koos prl. Nigoli ja prl. Pulleritsiga jäid maha. Siis me istusime kraavi ja ootasime neid. Nii istusime mitu korda ja saime puhata. Vahepeal hakkas tibama vihma. Kohe kraamisime oma kampsunid ja supellinad välja ja käisime mööda teed nagu vaimud. Ühes teeäärses majas oli pood, kus oli palju heeringaid. Meie neid ei tahtnud, vaid ostsime kompvekke. Siis tuli üks maamees meile vastu. Meie küsisime, kui kaugel on Keila-Joa. Maamees vastas, et umbes 6 km. Natukese aja pärast olime ühel teelahkmel, kuhu oli kirjutatud, et Keila-Joale on 8 km. Mine usu veel inimeste juttu! Nii käies jõudsim peagi männimetsa juurde, millest voolas läbi Vääna jõgi. Peagu jõe ääres asus gaidide laager. Gaidid tulid meile teele vastu ning kutsusid meid oma laagrit külastama. Laager oli väga huvitav. Värava ja telkide ees olid samblast gaidmärgid. Ka lõkkeplats oli tore. Kuna me tahtsime kiiresti Joale jõuda, lahkusime laagrist ja marssisime edasi. Muidugi oleksime kauemaks jäänud, kuid noorkotkaste laager oli viimast päeva. Selle laagri pärast me Keila läksimegi. Siis algas üks kangesti igav tee nagu kõrves ja meie küsisime prl. Nigolilt, millal me ometi jõuame Joale. Prl. Nigol vastas, et peame keerama esimesele teele paremat kätt. Natukese aja pärast pöördusime sellele teele ja seal oli silt „NK laager“. Meil oli hea meel, hakkasime siis jooksuma, et jõuda rutiini kohale. Meie oma suure jooksupäevaga läksime vaelele teele. Vat lops! Ja oi jutike! kus siis pöörasime ümber nii kui krapsti kohe.

Varsti olimegi laagris. Seal oli parajasti koristamine käsil. Meil oli hirmus palav ning tahtsime kõigepealt ujuda. Läksime siis mööda jõeäärset teed mereranda. Meile öeldi, et seal,

kus seisab paat, olevat hea põhi. Eks me siis läksimegi sinna. Põhi oli seal kivideta ja vesi oli ka soe. Kui ujumast tagasi jõudsim, tahtsime küll süüa, aga mis ikka teha, kui kästi enne rivisse minna, et näha laagri lõpetamist. Härra Pirsko pidas pikka ja vaimustava kõne laagri tegevusest. Kui lipp oli langetatud, saime kord ometi süüa. Sõime hea isuga võileibu ja kama. Pärast einetamist rivistusime jälle ja hakkasime liikuma trummi saatel Vääna jaama. 3 tüdrukut viidi ratastega. Nende kingad hõõrusid ja pandi „leuklopsi“ peale. Mööda minnes vaatasime ka Keila juga. Kui olime umbes poolel teel, hakkas vihma valama nagu pussnoad. Neid saatsid tugevad äikesemürinad ja valgusähvatused. Kolmveerand kõigest imimhulgast läks ees ja veerand taga. Siis juhtus nii, et esimesed läksid ühte ja viimased teise tallu varjule. Väikesed olid ka viimaste hulgas. Nad nutsid hirmsasti, välja arvatud Öie Palm ja Silvia Tali. Talus oli lahke pererahvas. Lubas meid oma läbimärgi riideid välja väänata ja ka laulda. Kui vihmasadu jäi vähemaks, võttis prl. Nigol talust ühe vana mantli selga ja läks vaatama, mis teistest on saanud. Maanteel sõitis aga parajasti omnibus. Preili Nigol peatas omnibuse ja rääkis juhile meie õnnetusest. Alguses ei tahtnud see meid koju viia, kuid suure nurumise peale nõustus siiski. Meid viidi 2. Mereteeni ja noorkotkad linna. Omnibuses oli prl. Nigolil kangesti hea luuleand ja ta luuletas laulu Keila-Joa laagrist. Koju jõudnud, oli meil kõigil hea tuju pärast seda õnnetut lõppu. Meid käsutati kohe voodisse, kuid seal hakkas kole palav. Olime nii kui suured saksad. Isegi süüa toodi meile voodisse. Kuna meie olime väsinud, jäime varsti magama. Prl. Nigol ja prl. Pullerits laulsid meile unelaulu. Haigeks ei jäänud meist keegi.

Nii möödus meie ilusaim päev suvikodus. Ainult kahju oli, et omnibus meid nii ruttu koju tõi.

Lea Vildt ja Valeria Voiman,
Kommertskskooli rühma kodu-
tütred (14-aastased).

Suvikodu pesamunast.

Juba pikemat aega oodati suvikodusse pisikest 5-a. tütarlast. Ehkki keegi teda veel polnud näinud, siiski köitis tüdrukuid selle pisikesse tulek. Jõudis pühapäev, kuid oodatu jäi tulemata. Viimaks õhtul kella $\frac{1}{2}$ 10 ajal saabus pisike tüdrukuke, nimega Solvi.

Suvikodu suurematel tüdrukutel on ikka kombeks võtta väikesi tüdrukuid „totsideks“ või tütardeks. Kuid Solvi saabumisel pidi tekkima tüli, sest isegi väikesed tahtsid olla talle emaks. Siis aga õnneks lahendas selle tüli pr. Taits, öeldes: „Ärge tülitsege, teie ei saa küll kõik tema emaks olla, aga tema eest hoolitseda tuleb kõigil.“ Nüüd ta siis ongi meie kõikide lemmik-pesamuna.

Ta on tõesti armas, see väike, rõõmsasilmaline Solvi. Oma noorusele vaatamata on ta igati tubli ja töökas. Kõiki töid püüab ta tüdrukutega kaasa teha ja tahab ka õue või pesula korrapidaja nime kanda. Oma asjadega on ta äärmiselt hoolas. Ka köidab iga vähemgi uudis ja uus töö tema tähelepanu. Ta on hästi arenenud tüdrukuke. Vaadates pealt teiste laste lõngade poolimist, palus ta ka poolimistööd teha. Tal õnnestus see töö vahest pareminigi kui mõnel suuremal tüdrukul. Poolimise lõpetanud, oli teda juba näha luuaga ringi käimas. Hoolimata sellest, et luud oli tema jaoks liiga suur, pühkis ta maja esist tähtsa ja väärrika näoga.

Iseloomult on ta rõõmus, rahulik ja leplik. Ta polegi nii vaikne nagu

Suvikodu pesamuna.

esimesil päevil. Nüüd on tal tekkinud isegi omad soovid, eriti toitude suhtes, kuid suurt jonnit — seda meie Solvil pole. Lauulu harrastab ta ka, vahetevahel isegi söögilauas. Et ta kasvult on väike, siis on arusaadav, et ta laua ääres istudes paistab vaevalt teistele silma. Oma noorusele vaatamata sööb ta lauas täiesti iseseisvalt, ainult mõnikord jääb ta suurte silmadega vaatama teisi lapsi, kuni talle söömist jälle meelde tuletatakse. Söökidest tuleb tal eriti „maadelda“ putrudega, sest nende söömist ta ei harrasta!

Pisikesel Solvil on ka ikalduvusi edevusele: tihti istub ta peegli ees ja teeb endale uut „soengut“. Ka riietuse suhtes on ta nõudlik ja nõuab tihti kleidikeste vahetust. Mere ääres on huvitav teda vaadelda. Siin on ta esimene nõue — trikoo. Ilma ta vette ei lähe. Vees on ta päris vahva. Kui teda käest kinni hoida, siis ujub ta kui kalake. Igatahes ujumisvõtted on tal selged.

Võiks veel mõndagi sellest suvikodu „pesamunast“ paberile panna, kuid ei jõua tõesti üles lugeda tema voorusi. Ainult üht teame kõik: ta on tõesti hea ja armas laps meile kõigile.

Asta Virkoja,
Nõmme rühma kodutütar
(15-aastane).

Kangakudumisest suvikodus.

Iga päev on kangakudumine suvikodus täies hoos. Kuid kõige kiiremaks kujunes see augustikuu algul, sest 7. augustiks pidi meie salvrätikute kangas maha saama ja meil oli veel pea-gu pool kududa. Töötasime hommikust õhtuni, isegi puhketundidel. Sinna valiti paremad kudujad, sest muidu poleks kangas sugugi edasi läinud. Tihti tekkis kudumise pärast tüligi, sest kõik tahtsid korraga kududa. Lõpuks määrati igaühlele oma kindel aeg ja sedel pandi seinale. Need viimased salvrätikud olid väga ilusate mustritega ja värvidega. Meie töö arenes selises kiires tempos väga ruttu. Esimesel päeval saime valmis ainult 3, teisel 4½, kolmandal 5 ja neljandal päeval oleksime ehk isegi kuus valmis teinud, kuid kangas lõppes enne. See-ga saime salvrätikud 2 päeva enne tähtaega valmis. Meil, kudujatel oli nii hea meel, et oleksime suure rõõmu pärast lakke hüpanud. Kui oli kootud viimane rida, löikas vanatädi kanga lahti ja meie hakkasime neid üksteise küljest lahti lõikama. Jõudsime seal-juures otsusele, et esimesed mustrid ja värvid olid liiga labased ja meie omad poole ilusamad. Kõikku saime 37 rätikut.

Hakkasime siis suure innuga ootama uue kanga ülespanijat. Järgmiseks tööks oli meil kududa 2 diivanipatja, mis pidi olema väga raske ja keeruline töö. Pr. Raskall, prl. Hiion ja prl. Kärk ilmusidki esmaspäeval kangast üles panema. Seda minu teada hir-

mus rasket tööd tehti 2 päeva. Teise päeva lõuna ajal saime juba kududa. Umbes pool tundi kuulasime uusi õpetusi, milledest pooled ainult meelde jäid. Esimene padi oli motiividega. Algu-ses paistis see väga raske olevat, kuid hil-jem polnud see sugugi halvem kui eelmine töö. Kudusime kahekesi, Vilma ja mina. Kuna patju oli ka kaks, siis kudusin mina ühe ja Vilma teise. Teine padi oli veidi kengem esimesest. Seal tuli teha ka tupsu, mida oskas ainult Vilma. Ka need kaks patja saime enne tähtaega valmis. Teisipäe-val, 16. aug. pidid nad valmis olema. Nüüd teeme juba 3-dat patja vabataht-likult, ka muster on meie endi koosta-tud. Loodame, et me veel kesknädalaks kanga maha saame.

Vilma Tamberg,
Kommertsikooli rühma kodu-tütar (16-aastane).

Kahest lõupäevast Rannamõisa suvikodus.

Laupäeva, 20. aug. hommikul kõm-pisin läbi sügishallide tänavate Vene turule, kust pidi minema omnibus Ran-namõisa. Kui istusin juba omnibuses, tuli prl. Nigol nagu kaubalaev üle-koormatud pakkidega. Olid need pakid ja pakikesed õnnelikult omnibuses ja juht tahtis käivitada mootori, järsku omnibus streikis. Streikis ja streikis, ega mõtelnudki hakata minema. Ja siis me kolisime teise „bussi“ kõigi oma kandamitega. Kuni Rannamõisani oli kõik hästi, aga kui me olime omnibu-ses maha laadinud oma laadungi, eh-matas meid hirmus indiaanlaste sõja-kisa suvikodu kodutütarde poolt, kes olid meile vastu tulnud ja seni metsas peidus olnud. Nüüd seisid nad kõik ülesrivistatult suure kuuse taga. Pä-rast tervitust siirdusime üheskoos suvi-kodusse. Seal asusime kõik kiiresti tööle, sest 21. aug. pidi olema lõpp-aktus. Kõik tüdrukud olid agarasti ametis: ühed joonistasid, teised kirju-

tasid, kolmandad tegid käsitööd, nii et igatüüpi oli midagi tegemist. Mina, Valli ja veel mõni teine tüdruk olime hädas värsside seipsemisega. Tüdrukud olid luuletanud laulu suvikodust, millel oli juba 82 salmi. Ülejäänud 18 salmi tegime valmis umbes tunni aja-ga, siis oli laulul 100 salmi, nagu me soovisime.

ja siis nägemata tuleb metsa meid kollitama. Pärast õhtusööki läksimegi metsa „vaimude ekspeditsioonile“. Tegime ringmängu ja siis kästi hästi ko-baras hoiduda ja vaikselt edasi liikuda. Koos olime küll, aga vaikus? Keelepaelad liikusid nagu iseenesest. Nii jõud-sime merekaldale, kust paistsid Tallin-na tuled. Imeilus pilt oli vaadata üle

Näitus Rannamõisa suvikodus.

Pärast lõunat oli meil tund aega lamamist ja siis algasid proovid. Proovisime läbi järgmise päeva piduliku osa. Pärast einet läksime kiigele, mis asus umbes 1,5 km kaugusel suviko-dust. Küilakiigele said mõned lapsed esimest korda, mõned olid juba enne tutvunud sellega. Oli väga tore ja lõ-bus, kiikusime, laulsime ja vestlesime. Lähedalasuval kangil turnisime ja mu-rul tegime igasuguseid figureid. Kah-ju oli hakata koju minema, kuid meid lohutas hilisõhtune minnek metsa, kus pidi olema õudne vaim. Mina seda vaimujuttu ei uskunud, arvasin, et on metsas mõni puu või põõsas, mis pime-das paistab tondina. Ka arvasin, et mõni tüdruk meie endi isest jääb koju

mere linna poole, kust särasid öises pimeduses tuled nagu hundisilmad. See vaatepilt oligi too „vaim“, mida meile oli tahetud näidata. Vaimuga oli meid ainult hirmutatud. Siis mägime eemal lõkketuld. Läksime sinna, kus meile tehti kohustuseks: igatüüpi toogu metsast üks kuivanud oks. Mina sain metsast kätte ühe oksakese. Viisin siis sellegi tulle, mõeldes: oks on oks. Kaua meil ei olnud aega viibida tulel: laul-sime mõned laulud ja lahkusime. Koju jõudnud, kaaluti meid ja siis heitsime voodeisse ja jäime magama.

Pühapäeva hommikul äratati meid juba kell 7. Pidime kohe pakkima oma asjad ja viima alla Väikeketetuppa, sest Aikesetoas kaeti kohvilaud küla-

listele, kes pidid külastama meid sel tähtsal päeval.

Rõdul oli aga näitus. Näitusel olid välja pandud kõik käsitööd, mis olime teinud suve jooksul. Erilist tähelepanu köitsid padjad — telgedel kootud —

üldse pakkus näitus külalistele mõndagi huvitavat.

Kui tüdrukutel asjad pakitud, siis pandi meid kolme tööle: korrastama ruume külaliste tulekulks. Et hommikueine jäi erakordse päeva tõttu hilje-

Kodutütred Rannamõisa suvikodus lippu heiskamas.

laste oma töö, pealegi oli kahel padjal oma kombineeritud muster. Siis oli näitusel veel igasuguseid omavalmistatud mängu: „Suusasõit“, „Lotto“, „Reis ümber Eesti“ jne.

Aga seinal ilutses suur lõkkeõhtu plakati, mis köitis oma huvitavate leekidega. Plakati kõrvale olid asetatud kaks papist hobusepead, kaks kilpi, kaks mõõka ja Adele Sandrocki kübar. Need olid omavalmistatud esemed, mida tarvitati lõkkeõhtu ettekamnetel.

malks kui tavaliselt, tundsimme kõik nälga. Kui siis lõpuks kõlas söögivile, olkas igaüks kergendatult: „Ometi kord“. Sõime töötoas kahes laudkonnas. Pärast einet jälle tööle. Kiire töö tõttu oligi kõik varsti korras ja jäi veel veidi vaba aegagi üle. Mina ja mõned teised tüdrukud jõudsimme veel metsas pählkil käia. Varsti pärast tulekut rivistusime ja marssisime üldruumi, kus istusid juba külalised.

Koonduse avas pr. H. Tekkel kõnega,

milles kirjeldas suvikodu tegevust ja lõpetas tänuga Tallinna Maleva pealiskule kol. J. Lepale, sest tema ju kiniskiski meile tolle suvikodu.

Kõne lõpul palus pr. H. Tekkel Maleva pealikut suvikodu kodutütarde poolt vastu võtta nende valmistatud padi mälestuseks kaumi suve eest, mis võimaldati lastele siin suvilas. Pr. H. Tekkel toonitas soojalt ka seda, et lapsed kududes seda patja kudusid temasse oma tänutunde ja lugupidamise Maleva pealiskule ja avaldas lootust, et Maleva pealik ei keeldu andmast kohta sellele väikesele mälestusesemele oma töötoas.

Kõne järele laulsime „elagu“. Siis tuli minul deklameerida „Laul suvikodust“, mille järele laulsime „Õnne, Eesti“. Siis deklameeris Lehti Anna Haava luuletuse „Eesti kodu“, mis mulle väga meeldis. Järgnesid sõnavõttud ja kingituste jagamine.

Meie armsale ringkonnavanemale pr. H. Tekkelile ütles tänusõnu kodutütar Margi Urm, lilled ja väikese albumi andis üle kodutütar Helga Olm.

Kodutütar Õie Palm, kes oli viibinud suvikodus kogu pika suve, tänas kõiki juhte ja andis neile üle igale väikese pakikese, mis sisaldas kärjemett,

ise sealjuures nimetades kõiki suvikodukasvandikke „lõbusateks mesilasteks“ ja ennast „tänuilikuks mesinikuks“. Peereema pr. (Königsberg ei suutnud tagasi hoida pisaraid. Ka kõik teised olid liigutatud väikese Õie tähelepänu.

Siis siirdusime üheskoos õue, kus langetasime lipu. Pärast lipu langetamist pildistati meid maja ees. Jäi veidi vaba aega, kuni lahkusid esimesed külalised ja kodutütred. Jätsime jumalaga oma sõpradega, lootes neid tuleval aastal jälle näha. Tagasi tulnud neid saatmast, läksime veel kord kiigelle, kus Asta pildistas meid. Kellaneljase omnibusega lahkusime meiegi viimastena. Jäid kohale ainult pr. Königsberg, pr. Talts, prl. Nigol ja prl. Nurme, et korraldada asjade transporteerimist Tallinna. Mahajäetuna seisab nüüd Kaitseliidu maja Rannamõisa parkis. Ei ole seda kihinat ja kahinat, mida sünnitasime meie oma mängudega ja lauludega. Kuid üks on kindel, et tuleval suvel on seal jälle külluses tööd, rõõmu ja lõbu.

Salme Rebane,

Kommertskooli rühma kodutütar (13-aastane).

Kodutütred Rannamõisa suvikodus „pesusabas“.

Laul suvikodust.

Suvikodus elu lõbus,
Seal on tore elada.
Pereema on veel kõbus,
Hea ja lahke on meil ta.

Kõu ja Pikker kahekesi
müristavad õhtuti.
Mõnel jookseb silmavesi,
kuid see lakkab alati.

Äikesed ja päikesedki
müürtsu löövad sageli.
Selle eest me väikesedki
head lapsed alati.

Lõbusalt me lulli lööme,
töödki teeme vingasti.
Lõunat isukalt me sööme,
lamame siis hoolsasti.

Matku meie tihti teeme,
läbi metsa sammume.
Laulu rõõmsalt sekka lööme,
kõrgel kaldal kõnnime.

Rannamõisa suvikodu,
tõesti ilus koht on see.
Siin on palju nalja, lõbu,
tervist jagab päikene.

Maja ümber kuused kõrged
võimsalt kõigutavad päid.
Ja ka mõned männid sirged
palistavad metsateid.

Rannamõisas meie elu
tõesti nagu paradiis.
Ei me tunne kurbust, valu,
ainult rõõmus elu siin.

Selle rõõmu kinkis meile
Kaitseliidu peallik hää.
„See-eest suurim tänu talle!“
Kõlab kodutütre hääl.

Kodukaitse esinaisal
Palju tänu hüüame,
Kes me elu suvikodus
Lõbusaks ja armsaks teind!

Palju tänu, armsad juhid
ühes pereemaga.
Teie hool ja armastus
meile olnud mõnusus.

Lõpuks ainsaks suureks sooviks
Jääb meil kõigil ühine:
Et me jälle suvekuudeks
Siia rõõmsalt kogume.

Salme Rebane,

Kommertskooli rühma kodu-
tütar (13-aastane).

E. Lenderi gümnaasiumi rühma linoollõige.

Kodutütarde tegevusraamatud jutustavad.

„Tähe“ ja „Edu“ salga kingad läigivad.

Avasime koonduse lauluga „Õnne, Eesti“. Meil oli külaliseks prl. Nigol. Igal kodutütrel olid võetud kaasa kingapuhastamiseabinõud, sest töökavas oli meil kingade puhastamine. Meile meeldib alati, kui mingi töö tegelikult läbi viiakse ja seepärast tahtsime koha asuda õhinal tööle. Tõime klassi kaks pikka pinki, panime need kõrvuti, umbes kaks sammu vahet, ja laotasime vanad ajalehed põrandale. Ise istusime pinkidele mäod vastamisi, ja võtsime kingad jalast. See oli alles huvitav ja lõbus töö! Alul vaatas prl. Nigol meie tööd pealt, hiljem aga läks vaatama, kuidas „Edu“ salk töötab. Esimeseks tuli puhastada kingad tolmust. Tegime seda hoolega, et ei hõõruks mustust naha sisse. Me vestlesime lõbusalt ja jagasime üksteisele tulusaid näpunäiteid. Määrde, hõõrusime kingadele harja või lapiga, mis

kellelgi selle tarvis oli kaasa võetud, ja lasime natuke aega seista, et määre naha sisse imbuks. Algas läikima hõõrumine. Seda tegime üksteise võidu, sest igaüks soovis, et temal oleksid läikivamad kingad. Salgahooldaja ja salgajuht jälgisid meie tegevust. Peagi olime tööga valmis. Korjasime harjad ja karbid kokku ning läksime saali, kuhu tuli ka „Edu“ salk. Me asetussime kahte ritta. Nüüd hakkas hindamiskomisjon, mis koosnes prl. Nigolist, salgahooldajast ja salgajuhtidest, vaatama, kummal salgal on puhtamad ja läikivamad kingad. Ootasime põnevusega otsust. See tuli rõõmustav mõlemale salgale. Meie töötulemused olid võrdsed. Mängisime veel mitmesuguseid huvitavaid ja lõbusaid mängu. Koonduse lõpetasime lauluga „Sind armastan, Eesti“. See oli lõbusaim koondus, mis meil kunagi olnud.

Irma Lints,

II algkooli rühma „Tähe“ salga kodutütar (11-aastane).

Nõmme rühma kodutütred vaipa valmistamas.

„Orava“ salk tegutseb.

Olen salgajuht. Mul on rida väikese, valgepäisi tüdrukukesi, kes käivad mul agarasti teisipäeviti koos õppimas, vestlemas, laulmas ja mängimas. Jah, virkust on neil palju!

Otse lõbu on vaadata nende rõõmust rõhkavasse nägudesse ja sinavaisse silmisse! Eriti nakkav on see rõõm neis siis, kui nad on hästi sooritanud mingi jõukohase ülesande.

Kuid parem lasen neil endil jutustada oma tegevusest.

... Täna on meil jällegi koondus. Kuid täna on erilisel koondus, kus on kaasaas põlled, piparkoogivormid ja mõnel isegi taig-narull. Neid instrumente on tarvis koonduse lõpul, piparkookide küpsetamisel.

Räägime viisakusest ja kombeist seltskonnas. Kuid ega sellest täna kellelgi väga palju meelde ei jää, sest mõtted tegelevad kogu aeg piparkoogiküpsetamisega, on ju teised juba all köögis, kardame, et teised teevad töö ära ja ei jätagi meile tainast.

No lõpuks saame meiegi tööle. Jääme II salga sellideks ja peame piparkooke vormima, neid pannile panema ja neid määrima.

Tainas on õpetaja hoole all, ega sellest midagi midagi järele jääks, kõik on ju sellele nii maiad. Mõni käib ringi jahukotiga. Küpsetama meid ei lasta, kardetakse, et põletame ära. Küpsetamas on suuremad.

Esimised pannitüübid lähevad hästi, ega siis need suuremad lähevad oma „kolkakunsti“ maitsma ja järsku tunne-me kanget kõrbelõhna. Alul see meid ei häiri, — vast on mõni üksik piparkook kukkunud pannilt ja kõrbeb nüüd. Kuid avanud ahjuukse, leiame, et terve pannitüüp ilusaid piparkooke on muutunud sööks. Nii mõneski meis tärkab arvamus, et kui meie oleksime olnud need küpsetajad, poleks meiega kindlasti juhtunud niisugust asja...

Luule Kirsipuu,

E. Lenderi gümnaasiumi rühma kodutütar (12-aastane).

Tallinna kodutütarde talispordipäev.

Võileibu valmistamas.

Ärkasin hommikul juba mitmeanda hüüdmise peale lõpuks üles ja vaatasin kohe kella. Kell oli pool seitse. Üllatunult pidin juba küsima, et mis on siis juhtunud. Harilikult tõusen ikka veidi enne seitset. Äkki tärkas meelde, et pean minema ju täna varem kooli, sest meie salk peab sel nädalal koolis eimelauda võileibu valmistama. Hüppasin voodist, ja riietumine ning pesemine läksid täna hommikul rutem kui harilikult. Kiirustades jõin oma kohvi ja tormasin välja. Niipea, kui avasin ukse, tõi tuul mulle kõikjal lund vastu silmi. Tuiskas! Öhtul ei olnud maas kübetki lund, nüüd aga tuiskas mis hirmus. Ei julenud esialgu silmigi avada. Alguses kavatsesin küll jalgsi minna, kuid nüüd pöördusin trammipeatuse poole. Minuga ikka juhtub nii, et just siis möödub rong ja tramm peab teisel pool ootama. Täna ei valmistanud just erilist lõbu seal oodata, sest tuul keerutas lund vahetpidamatult su ümber. Lõpuks ometi tuli tramm. Üllatanult nägin, et igaüks trammis mulle rahutult otsa vaatas ja siis kellale. Nähtavasti pole nad harjunud sellel ajal nägema trammis koolimeinajaid.

Trammist väljudes pöördusin kohe hea jooksupäeva koolimaja ja pidin peagu ühe inimese pikali jooksuma. Selgus, et see oligi üks meie tüdrukutest, kes tuli leibadega poest. Saabusin parajaks ajaks, sest ta ei saanud enam kuidagi

nende lahtilõigatud leibadega hakkama. Võtsin siis osa enda kätte ja asusime teele köögi poole. Ei olnud just naljasi sellise õrna kandamiga läbi pimedade koridori kööki minna. Lõpuks siiski jõudsin õnnelikult sinna. Viisime mantlid garderoobi ja asusime tööle. Kohe ununes maru väljas. Tõime sahvrist vajalikud asjad. Vahepeal oli teisigi appi tulnud ja hakkasime leivale võid määrima. Pealt vaadates paistab, nagu oleks see kaunis lihtne töö, kuid ega see nii olegi. Esiteks on võid kõva ja kohe kuidagi ei õnnestu äärest ääreni ühetasaselt leivatükki võiga katta. Ikka jääb kas äärest puudu või läheb jälle üle. Viimasel juhul on ka sõrmed võiga kokku määritud. Oli sellega kuidas oli, aga ega ei lepita ju ainult võiga. Tuli puhastada veel kalu ja neile pärast koort peale panna. Polegi nii kerge sinna igasuguseid asju välja mõelda. Mida ilusam, seda parem. Märnatavalt raskem oli juba kilude puhastamine ja vahepeal ei tohi unustada, et sinna juurde kuulub ka muna. Niisiis tuli ka neid keeta. Heeringa puhastamine polnud sugugi meeldiv töö. On juba kord nii, et mida parem heeringas, seda halvem on teda puhastada. Aga ka sellest sai üle ja eimelauast võib saada ka heeringavõileibu, kellele see meeldib. Vahepeal oli keegi käinud kaubamajas ja vorstid olid kohal. Niisiis nende juurde. Vorsti puhastada oli päris tore ja valmisid ka ilusad, värvirikkad võileivad

kurgi- ja peedikauunistustega. Ehkki meist keegi ei armasta eriti kohupiimaga võileibu, tuli siiski ka neid valmistada. Leidub ju ometi inimesi, kellele see väga hästi meeldib. Mõnele veel pasteti sidruniga ja kõik võileivad olid kaetud. Asetasime nad kandikutele ja silmitsesime oma tööd hindava pilguga. Võisime oma tööga rahule jääda. Algas lugemine. Kuna lugejaid oli palju, siis oli loomulikult esimesel lugemisel arvud erinevad. Lõpuks sai igati 100. Et see just sada oli, siis ei tahtnud keegi seda uskuda. Algas uus lugemine. Aga sada jäi sajaks. Töö oli tehtud. Andsime võileivad teenijale üle. Pesime nüüd käed ja hakkasime klassi minema. Selgus, et tund oli alanud. Peale väikest kõhklemist astusime klassi. Kartus oli asjatu. Härra pastor võttis lahkesti vabanduse vastu ega kurjustanud sugugi. Peagi süvenesime Moosese raamatute sisusse, mida just täna küsiti. Tööga oli see ju ununenud ja nii tuli mälu teritada matuke.

See võileibade valmistamine on kaunis lõbus töö, ehkki hommikul peab kaunis varakult üles tõusma. Õpime ka valmistama igasuguseid maitsvaid võileibu. Kuna tahame kõik kord headeks pere-naisteks saada, siis ei ole see ülearume oskus.

Evi Kariste,

Kommertsikooli rühma kodutütar (15-aastane).

E. Lenderi gümnaasiumi rühma linoollõige.

Kodutütarde suvine elu-olu.

Ühest suvisest päevast kodutütarde suvikodus Võsul.

Pr! lõikub midagi läbi sügava hommikrahu. Pool umisena sirutan käe, et häirijat vaigistada. Käsi ahmib ainult tühja õhku, kuma tilliseja pole mitte vana tuttav „vekkker“, vaid prl. instruktori helehäälnu vile. Kui suure vaevaga saan silmad lahti, olen veel ainukesi mõnulejaid, kuma teised — need virgad — ajavad juba dresse selga.

Hirmus on see järsk õhuvahetus — sooja teki alt väljatulemine. Kuid pole midagi „tettä“, ei kõlba ju avalikult näidata oma laiskust.

Tuleb järgida teiste eeskujule ning galopp-sammul tõtata ranna poole, kus keset veel jahedat liiva asub meie võimla, ning peegelsiledas merevees on meie vannituba. Tuju tõuseb kui pärast hommikvõimlemist näkkidena tormame jaheda vee embusse. Kõik oleks veelgi toredam, kui neid punaseid lippe ei oleks, mis tähistavad meile keelatud piirkonda.

Ja kuidas maitseb pärast seda kõike hommikeine!

Lihtsalt „jumalate joogiks“ võib nimetada sooja kohvi, mille kõrvale saab saia-leiba.

Pole siis ime, kui valmisid „poetilised“ tänusõnad perenaistele.

Pärast hommiksööki asub igauks oma töö manu, kes läheb kööki — abilisena, kes kodukaunistust „tudeerima“, kes juhtidekooli end „täiendama“. Jah, täna on seda tööd ja tegemist kõik käed täis, kuma täna on suursündmuseks eelviimane lõkkeõhtu.

„Tootsi“ ja „Kiire“ väljaantav seinaleht „Naaskel’gi“ pajatab sellest sentimeetri pilkkuste tähtedega. Juhtidekoolis tunniski need kaks ainult hangivad ettekandeid ja kauplevad „lavastamise“ pärast. Noh — neile võib

ju andestada. Nad on ju nimelt „Toots“ ja „Kiir“, olgugi et mitte originaalid Paunverest, vaid ainult kooptiad. Kui kõlab vile, mis teatab vabast ajast lõkkeõhtu ettevalmistamiseks, noh seda sagimist siis. Tõeliseks „paabeliiks“ on muutunud muidu nii „kaunis rahulik“ suvikodu lähim ümburus. Igauks harjutab kas „omal käel“, või toavanema kontrolli all oma ettekannet.

Lõkkeõhtu kordaminek on ju kõikide südame-asi. Kibelev tunne võtab maad veel õhtusöögilgi ning lipu langetamisel, olgugi küll rohkem „lambipalavikuna“.

Rõõmsalt tõusevad lõkkeleegid mändide vahelt — kõrguste poole. Nende tõusu saadab tugev ühislaul, mis jääb veel kauaks kaikumana okste vahele.

„Oh neid tüdrukuid, mida nad kõik ei tee,“ kuulduv pealtvaatajate keskel. Jah tõesti.

On ka tõsi! Siin lõkketule paistel muutub kõige vaiksemgi tüdruk lõbusaks inimlapsesks, tuues välja oma parima.

Kõige ülevamale pulbitsevale tuju teeb lõpu eemalt kostev tume lokuhäääl, mis nagu manitseks oma tumeda müstilise kõlaga. On lõpp ühel paljudest päevadest. Hallidesse tekkidesse mähitud varjudena sammuvad tüdrukud tagasi koju, et homme rõõmsaina tõtata teise päeva.

Vaike Nukka,

III G P R rühma
kodutütar (16-aastane).

Munamäel.

Kevadel oli meie rühmal laager Võrus. Siit käisime ka ümburse vaatamisväärsmaid kohti külastamas. Kord sõitsime omnibusega Suurele Muna-

mäele. Umbes poole tunnini sõidu järelle mööda kitsast teed, mis tõusis üles väikestest mäekuplitest ja laskus jälle alla sügavatesse orgudesse, mille põhjas asetsesid väikesed selgeveelised mäe-järved, hakkas paisuma Munamägi. Ta oli üleni metsaga kaetud ja kerkis uhkelt üles taeva poole. Peatunud veel Vällamäe juures, jõudsimegi Eesti kõrgeima mäe jalale. Hakkasime mööda teed üles mäkke ronima. Ümberringi kasvas segamets. Linnud sidistasid puude okstel rõõmsasti, nagu olles uhked, et nad võivad elada Eesti kõrgeimal tipul. Lõpuks jõudsime üles. Siin ehitati parajasti vaatetorni. Kaugemat ümbrust siit kaaljaks mäha ei olnud, kuna mäekülgi kattis mets. Õpetaja pildistas meid ja siis hakkasime alla minema. All istusime autobusse ja nüüd algas teekond tagasi.

Tagasisõidul Munamäelt peatusime ka Rõuge alevis. Kogunesime Vabadussõjas langenud sõdurite ausamba ümber, mis neile püstitatud tänuliku Rõuge kihelkonna poolt. Laulsime ühiselt „Mu isamaa armas“. Olgu see laulgi neile tänuks, et võime elada vabal kodupinnal!

Ausamba ligidal oli kiirik, vähe eemal alev. Tutvunesime ka ilusa „Ööbiku oruga“. Org on saanud nimetuse sellest, et seal laulab juba varakevadel palju ööbikuid. Kõrged järsud kaldad, all sinendavad järvekesed. Veetsime siin mitu ilusat tundi. Oleks tahtnud kauemgi viibida seal. Sellest „Ööbiku orust“ jäid meile kõigile ilusad muljed ja teadmised, et meie kodumaa, ehkki väike, on siiski üpris ilus ja armas.

Svea Paesüld,

Pelgulinna rühma kodutütar.
(112-aastane).

Võrus lõkkeõhtul.

Meie laagrit külastasid kaitseliitlased Tallinnast. Nende juht kolonel Balder kinkis meile ilusa sõidu Võru linna lõkkeõhtule.

Jõudes linna oli meil veel küllalt aega tutvunemiseks linnaga, sest lõkkeõhtu pidi algama kell 21. Linn pakkus meile palju huvi. Juhtideks olid meil Võru noorkotkad.

Aeg möödus ruttu ja me pidime kogunema „Kandle“ aeda.

Sinna tuli meile vastu Võru noorkotkaste orkester. Nendega ühes läksime kauni Tamula järve kaldale, kus pidi aset leidma lõkkeõhtu.

Lõkkeõhtule oli kogunenud arvukas noorkotkaste ja kodutütarde pere ligidalt ja kaugelt. Oli ka rohkesti pealtvaatajaid.

Kõik esinesid huvitavate ja ilusate paladega. Kõige huvitavam oli aga see, kui üks Vastseliina poiss rääkis murra-kus, kuidas ta laagrisse oli tulnud, kui palju tal äpardusi olnud. Kui lõkkevana meie poole pöördus, vastasime hüüdlausega: „Pelguranna liivaluhtelt toome teile vahvaid huilkeid!“

Siis esinesime ettekannetega. Noorkotkad laulsid ja puhusid viiespile. Kodutütred tantsisid rahvatantse ja kandsid ette katkendi „Eesti lipp“. Meie ettekanded läksid hästi korda.

Ilm oli tublisti pimenenud, kuid tuli, meie armas seltsiline, mida me laagris nii aukartlikult hoidsime, leekis heledalt, soojendades ja valgustades ümbrust.

Tore oli meil viibida sel õhtul Lõuna-Eesti lastega.

Kuid peagi hakkas tuli kustuma, loitis veel korna heledalt ja kustus siis. Pidime lahkuma. Oli kohe päris kahju.

Meeleolu oli kõigil hea, laulsime nii, et linn rõkkas.

Peagi vaikis laul. Laagriplatsile jõudes olime väga väsinud, jalad olid raskeks kui tinast. Katsusime, et saime ruttu telki ja magama.

Hilda Kontro,

Pelgulinna rühma kodutütar
(115-aastane).

Oine häire Poola laagris.

Möödunud suvel oli juhus ja võimalus viibida 9 päeva poola girl-skautide, nn. „harcerka'de“ laagris. Nawojowas, 7 km väikesest Lõuna-Poola linnast Nowy Sacsist eemal, viibisid laagris 27 harcerkat Tarnowi VI rühmast. Laagri juhiks oli gümn. viimase klassi õpilane Janina S., laagri vanemaiks kaks sama kooli õpetajat, osavõtjate vanus kõikus 13—19 aastani. Laagri juhti abistasid tema abi, kirjatoimetaja ja kornavalvur. Tüdrukud olid jaotatud kolme laagrisalka vastavalt telkide arvule, igal salgal oma juht. Laagri tegevuse juhtimine oli tervena tüdrukute emeste õlul, vanemad tegelesid peamiselt ainult toitlustamisega ja majanduslike küsimustega. Nende harcerkade külalislahkust kasutasin koos 23 eesti kaaslasega 9 päeva, luues rohkesti sõprussidemeid ja nähes palju huvitavat.

Poola harcerkad on tütarlaste rahvuslik skautlik organisatsioon. Vormiks on neil hall tolmuriidest nõõbitav kittel valge kraega ja 4 taskuga. Kaelasid on erirühmadel erisugune. Tarnowi VI rühmal on selleks pikk rahvuskirjaline meie rahvusvöö taoline side. Kitlil kantakse nahkrihma ja kõiki eraldusmärke. Ümber vasaku õla kannavad juhid vilenööri ja vilet. Peakatteks on samast hallist tolmuriidest pehmeääreline kaabu.

Häire, millest tahan jutus'ada, toimus kolm päeva enne minu lahkumist laagrist, pärast 4 päeva pea vahetpidamata kestnud sadusid, mis sundisid tüdrukuid telkidest koolimajja kolima. Esimesel vähegi ilusamal päeval sõidutati meid eestlasi 26 km eemal olevasse kuulsasse Poola tervisallikate linna Krynicasse. Meiega tulid juhtidena kaasa laagri juht, tema abi ja kirjatoimetaja. Tagasi Nawojowasse jõudsimel õhtul kell kümme, sõime ja heitsime puhkama. Tahtsin veel laagrijuhilt teada saada järgmise päeva kava ja pärast õhtu-

rahuviilet väljusin eesti tüdrukute elumajast, et minna ca 100 m eemal olevasse poola tüdrukute elamusse. Oli jälle hakanud tibutama peent uduvihma. Vaatamata sellele, et öörahuviile oli juba poole tunni eest olnud, kostis poola tüdrukute pimedast magamisruumist kisa ja naeru, sekka vahele ka mõni arglik „tss, ts“. Olukord pani mind

Väike poola harcerka Baszka ühes oma eesti sõbraga.

imestama, sest olin ju seni näinud poola tüdrukute suurt düstsiipliini, juhtide sõna täpset kuulamist ja käskude tõrkumata täitmist. Astusin majja ja küsisin vastu tulnud kokalt tüdrukute rahutuse põhjust. Kokk ei teadnud mulle aga lähemalt midagi seletada, juhatas mind kõrvaltuppa, kus elektritaskulambi valgel laagri juht Janina S. riietus parajasti vormi. Janina seletas, et ta ei saavat täna tüdrukutest kuidagi jagu. Laagri juhtkond, kes koos meiega Krynicas käis, on väsinud ja tahaks ma-

Poola harcerkad.

gada, tüdrukud aga, olles laagris terve päeva juhtideta ja töötava logelenud, ei taha ise magada ega lase ka teisi. (Laagri vanemad olid mõlemad läinud öisele jumalateenistusele kloostrikirikusse). Janina oli müüdi otsustanud korraldada karistuseks tüdrukutele häire ja ma jäin huviga ootama asjade edaspidist arengut. Jõudnud riietuda, jooksis laagri juht õue magamisruumi aken-de alla ja juba kostiski sealt ärev vile: „Pikk-lühike, pikk-lühike“ ja ikka nii edasi ärevalt ca 1 minut. Magamisruumis algas päris põrgulärm, hüüti: „Alarm, alarm!“, vilksatasid elektritaskulambid, mille valgeli võis näha ööriietuses tüdrukuid jooksmas siia ja sinna. Igaüks otsis oma kitlit, kaabut, rihma, kingi ja lisaks sellele kõik kisasid läbisegi. Umbes 4 minuti möödudes ilmusid õue esimesed 2 täielikku vormi rõivastatud tüdrukut, siis väiksemate vaheaegadega ka teised. 10 minuti möödudes vilst märkis laagri juht tüdrukud üles väljatuleku järjekorras, siis rivistas nad õuele tibutava vihma kätte salkade järgi loenduseks ja vormi ülevaatuseks. Tüdrukutele see sugugi ei meeldinud, telkkis omavahelist juttu ja viimaks astus II salga juht Janina juure, patsutas talle õlale ja ütles: „Druchno!*). Mis sa jandad? Lähme

*) „Druchno“ks“ nimetavad ükssteist harcerkad-juhid. Sõnasõnalises tõlkes oleks ta tähendus „sõbrake“.

parem magama!“ Teravalt pöördus Janina oma sõbranna poole: „Kes on siin laagri juht, sina või mina!“ ja sõnalusumata rivistati tüdrukud. Loendusel selgus, et kõik tüdrukud pole sugugi korralikus vormis, kellel puudus peakate, kellel vöö, ja need pidid astuma rivi taha, tuues oma salgale miinuspunkte. Parajasti viimase salgajuhi raportit vastu võttes selgus, et üks tüdruk, laagri pesamuna Baszka, pole üldse kohal. Mina vaatasin loendust pealt veidi kõrvalt, koolimaja ukse lähedalt, ja Baszka nime hüüdmise järele pöördusin ukse poole, sest see avanes kolinal ja suure kisaga kurtes kaabu mitteleidmist tormas väike 13-aastane laagri lammik rivi poole. Sinna ta aga ei jõudnud. 20 suust kostev mürisev naer peatas ta pooltel teel ja kogeledes: „Mis te maerate?“ jäi Baszka seisma õue keskele. Laagri juhilt temale suunatud taskulambivalguses selgus teiste maeru põhjus. Baszka oli maganud pidžaamas. Alarmi ärevuses ei olnud tal aega seda seljast võtta ja ta tõmbas ainult püksisääred üles, et nad kitli alt välja ei paistaks. Nüüd kesik õue saabunud, oli üks triibuline püksisäär alla vajunud. Kittel oli tal ka võõras, nimelt ühe suure haige jalaga tüdruku oma, kes ei tarvitsenud alarmi peale välja tulla. Vorm ulatus Baszka poole sääarde, varukad olid nii pikad, et sealt tüdruku käed üldse väljalt ei paistnud. Nahkrihma asemel oli ta sidunud kaelasideme, kaabut aga polnudki leidnud. Teda selliselt nähes ei suutnud pahane ja ülitõsine Janinagi muiet tagasi hoida, kuid enese väarikuse ja kogu häire tõsiduse alahoiuks pöördes näoga teisale, andis ta tüdrukutele käsu minna tagasi magamisruumi, korrastada vorm, palitud selga panna ja 10 minuti pärast õuel öiseks matkaks valmis olla. Tõsiselt kogunesid õue vihma kätte rõivastatud tüdrukud. Kell oli juba ¼ 12 kui laagri juht andis igale salgale ülesande minna erisuunas teatud kohtadesse, sinna jätta mingi kindel tõendus, et nad seal on

olnud ja poole tunni pärast tagasi olla. Vaikides kadusid salgad. Ma jäin vestlema laagri juhiga ja külastasime ka magamisruumi, kust tüdrukud olid lahkunud. Viimane oli kui lahinguväli, kus aluskotid, saapad, tekid, seljakotid, linad ja toidunõud kõik põrandal segi olid paisatud. Poole tunni pärast, kui tüdrukud märjalt ja väsinult tagasi tulid, süüdati magamisruumis tuli ja ¼ tunniga täielises vaikuses töötades, korras-

tasid tüdrukud ruumi. Tuli kustutati ja pärast unepalve lugemist jäid kõik ühegi jututa ja naeruta magama. Mina aga läksin eestlaste magamisruumi poole, kes teadmatuses ärevusest poolakate majas, magasid rahulikku und.

Veel järgnevailgi õhtuil tarvitses ainult nimetada häiret, kui tüdrukud otsekohe kuulekalt rahunesid ja uinusid.

Juta Rebane,

Kommertskooli rühma vanem.

Hele unistus.

Jetta Ollik-Andevei.

Pühendan Tallinna Ringkonna kodutütardele.

See oli õnnelikem päev Kuusiku abelupaari elus, mil sündis nende tütar Hele. Suursündmus leidis aset ilusal veebruarikuu päeval, kui päike säras pilvitus taevas ja sulatas jääpurikaid. Maailm oli tulvil varakevadist rõõmu. Sellest ennustati Helele head tulevikku.

Hele oli tõesti päikeseks nii vanemaile kui ka kõigile teistele, kes temaga kokku puutusid. Maja, kus ta kasvab ja elas, mahutas palju elanikke. Ta käis sageli naabreid külastamas ja neile juttu puhumas. Jutust ei tulnud tal kunagi puudu ja teda kuulati heameelega. Isegi kibedaimal tööajal oli ta teretulnud külaline. Teda nähes seisatasid virgad käed. Halvatujulised said ta heledajuukselist pead silitades hea meelega tagasi. Mornide inimeste näod pehmenesid, kui nad ta sinisesse, säravasse silmadesse vaatasid. Nende kannid käed sirutusid välja, et teda sülelda.

Helel oli igale inimesele midagi head ütelda. Tema maailmas ei esinenud kurje inimesi. Ta armastas kõiki. Temale õitsesid vaid lilled ja laulsid linnud.

Hele kasvas aasta-aastalt ikka suuremaks ja iseseisvumaks. Ta õppis juha varakult üksi linnas jalutama. Neil

käikudel ta peatus sageli poeakende ees, kus nägi mõndagi, mida enesele soovis. Mõni aeg enne oma üheksandat sünnipäeva ta juhtus seisatuma kullasepa alkna ees ning talle puutus silma kaelaskantav kuldrist. Hele vaatles kaunist ehet üksisilmi ning sestpeale ta ei igatsenud enesele midagi muud sünnipäevakingiks kui täpselt samasugust kuldristi. Peab tõesti tore olema midagi sellist kanda kaelas! Tal oli tundmus, et rist teda koolis ja ka muidu elus kaitsma ning aitama saab. Kõju minnes oli tal esimeseks asjaks kõnelda emale oma suurest soovist. Ema ei vastanud sellele midagi. Ta vaid muheles südamlilkult endamisi.

„Võin päris kindel olla, et ta selle mulle kingib! Lugesin seda tema näost. Kui ta mulle risti kingida ei tahaks, poleks ta nii naeratanud, vaid oleks öelnud, et tal puudub raha nii kalli kingi ostmiseks, või et talle mu soov ei meeldi!“ arutles tüdruk endamisi.

Hele käis peaaegu iga päev kullasepa alkna taga ja vaatas kaua-kaua mustal sametpadjal lebavat säravat ehet. Öösiti ta nägi temast und. Ta ootas kärsitult, vägagi kärsitult oma sünnipäeva. See aga ei tulnud ega tulnud!..

Lõpuks ometigi! Teda lahutas veel vaid üks öö oodatud päevast. Sel õhtul ta istus pimedani oma sõbratari Illaga pikal koridori lõpul trepi alumisel astmel ja unistas valjusti ihaldatud kingist. „Illa, ütle — ja või ei! Usu, ma küisin su käest viimast korda!“ sosistas tüdruk ja vaatas sõbratarile teravalt silma. „Ja!“ vastas Illa kindlalt, kes küllalt hästi aimas, millest jutt oli. „Oh, terve öö veel oodata!“ ohkas Hele.

Ta peopesad, mis sõbratari käsil hoidsid, löid seesmisest pingest niiskeks ja kogu keha õhkus nagu palavikus.

Hele veetis rahutu, peaaegu uneta öö. Hommiku poole ta oli siiski uinunud. Teda äratas ema suudlus, mis oli ühtlasi ka sünnipäevaõnnesoov. Hetk hiljem ta sai pihku väikese valge karbikese.

„Kuldrist! Oi, kui tore!“ hõiskas tüdruk. Teda haaras määratu rõõm, nii et keha üleni värisema hakkas. Käed, need jäid jõuetuks, ning ta ei tulnud karbi avamisega kuidagi toime. Samal hetkel astus tuppa väike sõbratar, haaras karbi pihku ja hüüdis:

„Hele, las' ma avan ise!“

Paber langes krabinal karbilt ja Illa sõrmekesed tõstsid valge kaane. Karbis — oh häda! — polnud kuldristi. Seal oli vaid väike, punaste kividega kuld süda!

Hele karjatas. Milline pettumus! Ta viskus patjadesse ja nuttis kibedasti.

Ema seisis vaikides lapse voodi ees, enesel nukrus näos, ja lasi esimesil pisarail voolata. Siis alles silitas ta tütre heledajuukselist pead ja sosistas talle kõrva:

„Hele, andesta! Saa minust aru, kallid! Ma ei suutnud sulle risti kinkida. Kartsin, et ta on ränk kanda. Kartsin, et sellega sulle raskusi esile manan ja päevad, mis sul tänini nii helged on olnud, saaksid olema karmid ja halastamatud... Kinkisin sulle kuld südame, sest tahaksin ülekõige, et mu tütar oleks hea inimene!“

Pikapeale leppis Hele ema kingitusega, kuid ta südamesse jäi endiselt elama igatsus kuldristi järgi.

Hele käis juba üheteistkümmendat aastat, kui ta vanematega kodumaisele ringreisile läks. Tee viis neid ka Petersi kloostrisse. Sealnes varakambris nägi ta palju riste. Ühed olid kalliskividega üle külvatud. Teised olid puhtast kullast. Neid olid keisrid ja vürstid kloostrile kinkinud. Munkade kongides leidis ta lihtsaid, kuid väga raskeid raudriste. Neid olid mungad kogu eluaja kaelas kandnud, et kehalisi vaevu tunda, ja seega Jumalale lähemale pääseda. Hele seisis ristide ees sügavas mõttes ja vaatas neid hardumusega. Jällegi meenus talle ta üheksas sünnipäev ning ta kahetses, et tal kaelas keti otsas ei rippunud kullast südame asemel kuldrist.

Kui klooster ja katakombid läbi olid käidud, küsis Hele ema mungalt, kas nad ei saaks kloostrist mingit eset mälestuseks osta. Munk juhtis nad kloostri kauplusesse. Seal oli ostmiseks palju. Äkki peatusid Hele silmad karbil, milles olid hõbedast ja pärlmuttrist ristid.

„Oh! Ema, osta mulle üks neist! Vaata see!“ hüüdis Hele säravail silmil ja tõstis karbist hõbeketile kinnitatud pärlmuttrist risti.

Ema, kes endiselt tütre soovi ei pooldanud, alistus lõppeks. Hele sai soovitud ehte. Kohe oli kuld süda pärlmuttrist risti vastu vahetatud, ja Hele tundis end üliõnnelikuna.

Möödus suvi. Sügisel astus Hele kodusõprade ringi. Ta sukeldus kohe töösse. Võib-olla sellepärast, et ta tööd kunagi ei põlanud, või seetõttu, et ta iga ülesannet, mis temale usaldati, äärmise täpsusega täitis, nõuti temalt rohkem kui mõnelt teiselt. Ta tegi koondustel käsitööd, ta asendas tarbekorral juhti ning oli esimene ja viimane pidude korraldamisel, millede sihiks oli kassasse raha muretsemine. Hele

teeneid hinnati seega, et teda nühma-juhiks ülendati.

Kuid saatus oli Helele veelgi suurema ülesande andnud. See juhtus suvel, paar aastat hiljem, kui Hele oma vanematega elas väikeses supelinnas, vaikesel lahe kaldal. Tugevad tuuled olid sel suvel sageli üle madala vee joosnud, seda üle kallaste kiskunud ja rasked sajud olid sulgenud suvitajad tubadesse. Kuid suuremat tuult ja tormi kui see, mis suve lõpupoolel algas, polnud keegi veel näinud. Alles keskpäeval paistis päike sõbralikult, kui äkki kõva tuulehoog suurelt merelt väikesesse lahte paiskus ja maja katustega ning puudega vägikaigast vedama hakkas.

Vesi tõusis. Kõrkjad ja rood matustid tema alla. Hele seisis akna ees ja jälgis tormi möllu. Korraga nägi ta midagi, mis ta tähelepanu kogu jõuga enesele tõmbas. Keset lahte oli väilke paat, mis nagu kerge pähklikoor lainetel üles-alla kõiklus. Hele tundis paati. See oli nende majahoidja oma. Peaaegu iga päev võis seda lähel näha. Temas sõudis majahoidja väike tütar, kes sealpool lahte töötavale emale käis toitu viimas.

Hele jooksis kapi juure ja tõi päiksilma. Nüüd veendus ta, et ta polnud eksinud. Paadis istus tõepoolest majahoidja tütar ja sõudis kõigest väest kalda poole. Lainetel näis aga olevat oma kavatsus. Nad loopisid paati sinna-tänna ning kangasid üle äärte sisse.

Hele tundis, et põrand ta jalge all põleb. Ta jooksis trepist alla, et inimesi leida ja neilt abi paluda. Kuid kedagi polnud väljas! Hele jooksis kaldale, et sealt edasi sillale minna. Kuid sild oli vee alla mattunud. Hele kõrvu kostsid läbi tuule vingumise appihüüded! Nüüd ei mõelnud ta enam muule, kui lapse päästmisele. Ta kiskus riided seljast ja viskus vette. Kuid tüdruku julgustükk ei näinud tormile meeldivat. Ta sundis laineid vihaseelt hüplema, andes vaevalt mahti vapralt

kodutütrele paati silmas pidada ja tema poole ujuda. See oli tugev heitlus, kuid Hele, kui hea ujuja, ei väsinud. Jõudnud paadi lähedusse, nägi ta äkki seda laineharjal kõrgele tõusvat ja siis järsult alla langevat. Karjatus! ning laps heideti ülepeakaela vette. Hele sõudis käte ning jallega nagu suutis. Lõpuks, saanud lapse käte vahele, hakkas ta temaga kaldale tagasi ujuma. Kuid see osutus veelgi raskemaks kui lainetega võitlemine. Uppuja haaras kramplikult päästja käest ja kippus teda alla kiskuma. Hele teadis, kuidas uppujaga käituda. Ta oli seda kodutütardele korraldatud ujumiskursustel õppinud. Ühe käega hoidis Hele uppujat eemale, teisega sõudis ja jalgadega tõukas üha tammukamalt vett, kuni tundis, et oli jõudnud roogu. Seal haarasid teda kellelegi päästvad käed, ning hetk hiljem ta istus juba kaldaveerul.

Väike uppuja oli päästetud.

Hele kangasteost kõneldi palju supelinnas ja sellest saadi teada ka kodutütarde ringkonnas.

Sügisel, kui korraldati üldine kodutütarde ringkonna koondus, kutsus ringkonnavanem Hele enda juure, ulatas talle kuldkeel rippuva kuldristi ja sõnas:

„Kallis, vapper kodutütar! See, mida sa tegid suve lõpupoolel, on sul eneseltgi hästi meeles. Ma ei hakka su tegu sõnadega nimetama, sest selletagi me teame kõik. Luba, et ma sulle annan väikeseks tasuks kuldristi — eseme, mida sa kõigest hingest endale oled ammu, ammu soovinud. Kui sulle ema seda kord ei kinkinud — suurest armastusest sinu vastu — siis usu, et sa selle nüüd ikkagi tema läbi saad. Me kõik täname sinu ema, et ta sinust vapralt, ennastsalgava tüdruku on kasvatanud. Nüüd vast oskad sa kaunist ehet veelgi paremini kanda, eriti kui sa ta isikliku vaprussega oled omandanud!“

Hele vaatas kaua-kaua kuldkeel rippuvat risti ja ta silmad väljendasid siiraimat rõõmu.

Kodutütarde Tallinna Ringkonna tegevusest.

Tallinna kodutütred on pidevalt jätkanud oma mitmekesist tegevust. Töö rühmades muutub aasta-aastalt intensiivsemaks. On asutatud rühmade juurde laulukoor, orkestrid, erialu uurivaid toimkondi, nagu loodusvaatlejad, kodulinna uurijad, rahvarõivatoimkond jne., võetud osa sotsiaalsest abistamisest, korraldatud rühmade laagreid, matku, jalutuskäike ühes välimängudega jne. Mitmed rühmad on käesoleval aastal asunud õpetama oma liikmetele kangakudumist, missugune tegevus on muutunud tüdrukutele eriti meelepäraseks.

Nii korraldati rühmavanemaile koosolek-õppepäev, kus süvendati mitmesuguseid teadmisi ja oskusi. Peale selle võtsid rühmavanemad osa üleriigilisest rühmavanemate laagrist Valgerannal, kust tulid tagasi uute teadmiste ja oskustega.

Juhtide võimete arendamiseks jätkas tööd ringkonna juhtide kool.

Samuti jätkas tööd ringkonna rahvatantsurühm, laulukoor, juurde asutati 1938. aasta sügisel ka orkester.

Sama aasta kevadel korraldati üldine rühmadevaheline ja tegevusraamatute võistlus. Samal ajal toimusid ka rühmadevahelised rahvastepalli- ja võrkpallivõistlused.

Juba ammu oli Ringkonnal kavatsus teha kodutütardele võimalikuks oma kirjandusliikvude katsetuste avaldamine oma albumis või ajakirjas. Veebruaris jõutigi nii kaugemale, et võis ilmuda trükist album „Koidukuld“ nr. 1.

Peale selle on ringkond võtnud osa mitmesugustest rongkäikudest, aktustest, mälestuspäevadest, Võidupüha pühitsemisest jne.

Suvised suurettevõttena tuleks nimetada ringkonna suvikodu Rannamõisas K. L. Tallinna Maleva suvilas, kus viibis suve jooksul 74 kodutütart ja 12 vanemat.

Talvise tööperioodi suuremate ettevõtetena tuleks nimetada ringkonna eesti-õhtut „Estonia“ kontsertsaalis, ja 1939. a. veebruaris korraldatud Ringkonna talispordipäeva.

Kodutütarde Tallinna Ringkonna rühmad.

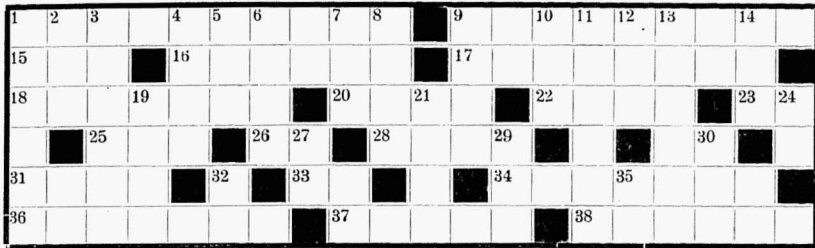
1. Inglise Kolledži rühm
2. Riikliku Kolledži rühm
3. Pelgulinna rühm
4. Tallinna linna 11. algkooli rühm
5. Prantsuse Lütseumi rühm
6. 6. rühm
7. 7. rühm
8. Tall. linna 20. algkooli rühm
9. 9. rühm
10. 10. rühm
11. Tall. linna 2. algkooli rühm
12. 12. rühm
13. Tallinna linna 12. algkooli rühm
14. Nõmme rühm
15. 17. rühm
16. 18. rühm
17. Seminari rühm
18. Tallinna Erakolledži rühm
19. III G. P. R. rühm
20. E. Lenderi Gümnaasiumi rühm
21. Lasnamäe rühm
22. Kommertsikooli rühm
23. Tall. linna 21. algkooli rühm
24. Harku rühm
25. Muraste rühm
26. Rahumäe rühm
27. Randvere rühm
28. Ranna rühm
29. Viimsi rühm
30. Vääna rühm.

Kodutütarde Tallinna Ringkonna kirjastus. Tallinnas, 31. märtsil 1939.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk 2. 1939.

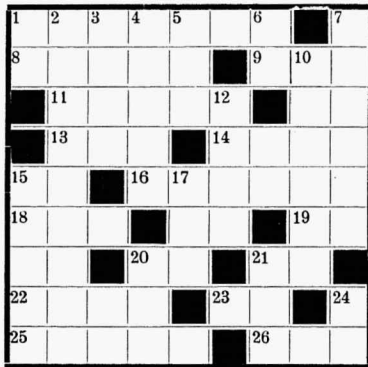
RISTSÕNAD.

Põikread: 1. Eesti muinaskangelane. 9. Riigijuht. 15. Voolav veekogu. 16. Igale kodanikule armas. 17. Maa-ilmajagu. 18. Kalevi kaasa rööviija. 20. Eesti ajalooliste juttude kirjanik, surnud. 22. Tütarlapse nimi. 23. Noot. 25. Jook. 26. Teie. 28. Veega ümbritsetud mandri osa. 31. Toa osa. 33. Tema. 34. Aitama. 36. Kalevipoja kimbutajad. 37. Mitte rikas. 38. Riik Põhja-Ameerikas.

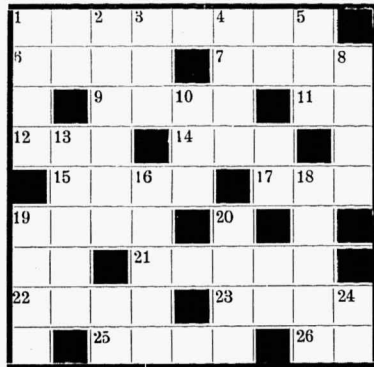
Püstread: 1. Kodutütarde sümbol.

2. Asub pealuus. 3. „Estonia“ näitleja. 4. On igal salgajuhil. 5. Perekomnapea. 6. Veelind. 7. Vanaduses. 8. Tarvita- takse tänavate valgustamiseks. 9. La- hing eestlaste vabadusvõitlustes a. 1217. 10. Kolm ühesugust täishäälikut. 11. Kodutütre vormirõivastuse osa. 12. Va- badussõja saangar, surnud. 13. Mööbel. 14. Nemad. 19. Eesti rahaühik. 21. Va- randus. 24. Hüüe. 27. Sidesõna. 29. Vald Tallinna lähedal. 30. Lapsevanem. 32. Eitus. 35. Tema.

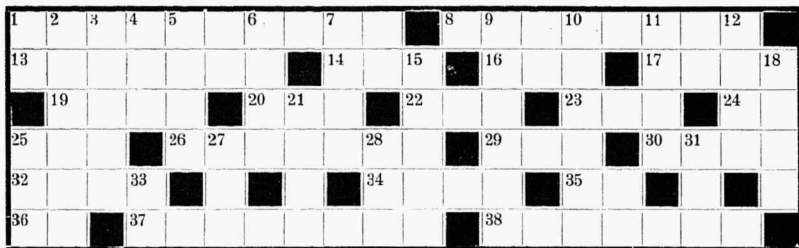
Põikread: 1. Riist ilmakaarte mäa- ramiseks. 8. Osa kodutütre vormirie- tusest. 9. Vanade troost. 11. Poisi nimi. 13. ...koda — ajalooline ehitus Raekoja platsil. 14. Tütarlapse nimi. 15. Tema. 16. Sümbol kotkamärgil, mis tähendab puhtust ja kornalikkust. 18. Mitte üle- val. 19. Kaks ühesugust kaashäälikut. 22. Linnu kehaosa. 23. Minu. 25. Truu. 26. Roomaja.

Püstread: 2. Osa juhtsõnast. 3. Toit- aine. 4. Vedelikunõu. 5. Koht, paik. 6. Sinu. 7. Kinolina. 10. Kodutütre vormirietuses esinev värv. 12. Tähtsaim toiduaine. 15. Eesti ülikoolilinn. 17. Ilmakaar. 20. Kaunvili. 21. Valgustab öid. 24. Kaks ühesugust kaashäälikut.

Põikread: 1. Ärkamisaegne kirjanik. 6. Lai. 7. Ilmakaar. 9. Annab sooja. 11. Eitus. 12. Küsimus. 14. Hurtsik. 15. Kala. 17. Mitte võlts. 19. Keedu- nõu. 21. Ilmakaar. 22. Metall. 23. Võimlemisrida. 25. Mitte taha. 26. Valu- hüüe.

Püstread: 1. Mehenimi. 2. Sooritab kodutütar iga järgu õppimisel. 3. Pre- sidendi suveloss. 4. Toa osa. 5. Kinni- tusvahend rauatöö juures. 8. Ese kotka- märgil. 10. Poola lennuühing. 13. Ikka. 16. Aedvili. 18. Eesti vanemaid mais- luuletajaid. 19. Eesti president. 20. Teeb juuksed halliks. 24. Pükk täishäälik.

Põikread: 1. „Kalevipoja“ looja. 8. Eesti vägede ülemjuhataja. 13. Arkamisaja luuletaja. 14. Tulease sepikojas. 16. Näitab aega. 17. Kena, kaunis. 19. Kella osa. 20. Talu kõrvalhoone. 22. On muutlik. 23. Tekib wee keemisel. 24. Noot. 25. Koht, paik. 26. Eesti pealinn. 29. Öhtune valgus. 30. Elab vees. 32. Tulemägi Sitsiilia saarel. 34. Kõrsvili. 35. Mäina. 36. Noot. 37. Tallinnas ilmuv ajaleht. 38. Koidula tuntud luuletus.

Püstread: 1. Kaks ühesugust kaashäälikut. 2. Hävitab nauda. 3. Eesti vanavarakoguja, surnud. 4. Takistab laevasõitu. 5. Kaunistab kodutütre mütsi. 6. Valaskala. 7. Lõunapoolne naaberriik. 9. Eesti viiulikunstnik. 10. Näidendi liik. 11. Väike metsloom. 12. Vee- rev ese. 15. Uus linn Pärnumaal. 18. Talvine sõiduk. 21. Tütarlapse nimi. 25. Vajalik sõudmisel. 27. Milline peab olema kodutütar? 28. Inglise keele eitus. 31. Kaunistab maja ümbrust. 33. Annab sõdur ülemusele.

Ristsõnamõistatuste musta joont mööda väljalõigatud leht lahendatult saata hiljemalt 1. maiks s. a. Kodutütarde Tallinna Ringkonda, Kaarli 8.

Saatja nimi: .....

Elukoht: .....

Õieti lahendajate vahel loositakse välja ilusad väärtuslikud kingid.

- I võit päevapildiaparaat,
- II „ seljakott,
- III „ fotoalbum.

Peale nende tuleb loosimisele veel mitmesuguseid väiksemaid esemeid.

E. Lenderi gümnaasiumi rühma linoollõige.

Handwritten text at the top left, possibly a date or reference number.

8 24 T

